

Όρος: «Μυστικὲς Εὐχὲς»¹ τῆς Θείας Λειτουργίας

Παν. Δ. Παπαδημητρίου, α' ἔκδοσις, 11/2/2022

Ἑνστασις: Ὁ ὅρος «μυστικὲς εὐχὲς» δέν ὑπάρχει πουθενά !!!

Ἀπάντησις: Ἄκυρος ἡ ἑνστασις.

Παρατίθεται ὁ ὅρος ἀπό συγγράμματα τῶν:

- Ἀγίου Γερμανοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως (640-740)
- Ἀγίου Ἰωσήφ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως 1273
- Ἀγίου Συμεὼν Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης (+1429)
- Γ.Α. Ράλλη καί Μ. Πότλη, Σύνταγμα τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων, 1855
- Κωνσταντίνου πρεσβ. τοῦ ἐξ Οἰκονόμων, Τὰ σωζόμενα ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα

Ἀγίου Γερμανοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως (640-740),

Ἱστορία Ἐκκλησιαστική, καὶ Μυστικὴ Θεωρία, PG 98, 424.

¹ **Μυστικὴ ἀνάγνωση** = ἀνάγνωση ὅχι εἰς ἐπήκοον τοῦ λαοῦ (νὰ μὴν τὴν ἀκούει ὁ λαός, ἀφοῦ δέν ἔχει ἱερωσύνη), σιωπηλῶς ἢ χαμηλοφώνως καὶ μακρὰν τοῦ μικροφώνου, καὶ προπαντὸς μὴ ἐπικαλύπτων ἀκουστικῶς τὸν ἱεροψάλτην, διότι ὁ ἄνθρωπος ἐκ φύσεως εἶναι δύσκολο νὰ προσέξει δύο ἀνθρώπους ὁμιλοῦντας ταυτοχρόνως. Ἄλλο ἂν - ψάλλοντος τοῦ ἱεροψάλτου - ἀκούγονται «ἀσθενῶς» οἱ Εὐχὲς χωρὶς ὅμως «ἐπιτηδειότητα» (π.χ. ἀκουσίως λόγῳ τῶν μικροφώνων τοῦ Ἱεροῦ – ποῦ καλὸ θὰ εἶναι νὰ ἀνοίγουν μόνον στίς Ἐκφωνήσεις, ἢ λόγῳ μικροῦ ναοῦ, ἢ λόγῳ ὅτι μερικοὶ ἱερεῖς πρέπει νὰ ἐξωτερικεύσουν τὴν φωνή τους γιὰ νὰ ἐννοήσουν τι).

«**ἐπιτηδειότητα**» = νὰ περιμένω νὰ τελειώσει ὁ ψάλτης γιὰ νὰ πῶ τίς Εὐχὲς (τὸ ὁποῖον εἶναι νεωτερισμός) εἰς ἐπήκοον τοῦ λαοῦ, ἢ νὰ δασκαλέψω τὸν ἱεροψάλτη νὰ πράξει οὕτως ἢ ἄλλως γιὰ νὰ ἀκούγονται οἱ Εὐχὲς στὸν λαόν· **τέτοια παράδοση, τέτοιες πρακτικὲς δέν παρελάβαμε ἀπὸ τοὺς Πατέρες μας.**

Γιὰ λεπτομέρειες, βλ. <http://analogion.gr/typikon/liturgy-articles>.

πίπτοντες. Καὶ ἄλλως· Αἰτιουργήσω σοι, καὶ μετα-
 D δώσω τῷ πιστῷ λαῷ. «Τοῦ ἀκοῦσαί με φωνὴν αἰνέ-
 σεώς σου, » τὴν ἐκφώνησιν δηλοῖ τοῦ, «Τὰ σὰ ἐκ
 τῶν σῶν σοι προσφέροντες. » Καὶ ἄλλως· Τὴν ἀνά-
 γνωσιν λέγει· Ἀκούσω καὶ διδάξω τὸν αὐτὸν λαόν,
 ἤγουν τὸν πιστόν· καὶ ἀκούσαντες φυλάξομεν ἅρα
 τῆς ἐντολῆς σου. «Καὶ διηγῆσομαι πάντα τὰ θαυμά-
 σιά σου· » τὸς **μυστικὰς λέγων εὐχὰς** τῆς φιλανθρω-
 πίας. «Κύριε, ἠγάπησα εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου σου· »
 τὴν Ἐκκλησίαν λέγει. Εὐπρέπεια δὲ τῆς Ἐκκλη-
 σίας, ὁ πιστὸς λαός ἐστι. «Καὶ τόπον σκηνώματος
 δόξης σου· » τὴν καθαρὰν μήτραν λέγει τῆς Παρθέ-
 νου, ἐν ᾗ ἐσκήνωσε. Καὶ ἄλλως· «Τὸν τόπον ἐνθα σὺ
 κατοικεῖς. »

Ἁγίου Ἰωσήφ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως 1273, Ἀπολογία²

Σημ. Εὐρισκόμενοι πρὸ διετίας εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος, βρήκαμε ἔντυπη ἀπὸ τὸ Ἱερὸν
 Κελλίον Ἀγίων Ἀρχαγγέλων (Καρυές), ὑπὸ τὴν ἐπιμέλεια τοῦ μοναχοῦ Παϊσίου
 Καρεώτου, τὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωσήφ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ΑΠΟΛΟΓΙΑ πρὸς
 τὸν αὐτοκράτορα Μιχαήλ Η' τὸν Παλαιολόγο περὶ τῶν ἀξιώσεων τοῦ Πάπα τῆς Ῥώμης
 - Ἰούνιος 1273. Ἐκεῖ στήν σ. 18 ἀναφέρονται ἀπὸ τὸν Ἅγιο Πατριάρχη οἱ «μυστικὲς
 Εὐχές». Ἀπλὴ ἀναφορὰ μὲν, μεγάλης σημασίας δέ.

Κατόπιν ἐρωτήσεως μας, εὐγενῶς μᾶς ἀπεστάλλησαν φωτογραφίες καὶ τοῦ πρω-
 τοτύπου: Archives de L' Orient Chretien-16, " Dossier Grec de l' union de Lyon (1273-
 1277)" ἔκδ. V. Laurent et J. Darrouzes, Institut Francais d' etudes Byzantines, Paris 1976,
 τὶς ὁποῖες φωτογραφίες παραθέτουμε:

² «Ἁγίου Ἰωσήφ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ΑΠΟΛΟΓΙΑ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μιχαήλ Η' τὸν
 Παλαιολόγο περὶ τῶν ἀξιώσεων τοῦ Πάπα τῆς Ῥώμης - Ἰούνιος 1273», ἔκδ. Ἱεροῦ Κελλίου Ἀγίων
 Ἀρχαγγέλων, Καρυές - Ἅγιον Ὅρος, ISBN: 978-960-89469-3-4, Ἰανουάριος 2018.

DOSSIER GREC
DE L'UNION DE LYON
(1273-1277)

PAR

V. LAURENT et J. DARROUZÈS

σ. 199-201

Ὁ τε γὰρ πρῶτος ἐπαρχίας ἐκάστης καὶ τὴν ἐκκλητον ἔχειν παρὰ τῶν κανόνων διώριστα · καὶ ὁ ταῦτα δ' ἔχων ἐξ ἀνάγκης ἐν ταῖς

I. RÉPONSE

201

μυστικαῖς εὐχαῖς ἔχει καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ ἀναφορὰν πρὸ τῶν ἄλλων γεγωνοτέρῃ τῇ τῆς φωνῆς προσφορᾷ, καὶ τὸ ἐμπαλιν · καὶ ἀλληλένδετα ταῦτα καὶ ἀδιεχῆ παντάπασι καθεστήκασι, τοῦ μέσου τὰ ἄκρα συνέχοντος καὶ συσφίγγοντος καὶ τῶν ἄκρων αὐτοῦ δὴ τοῦ μέσου ἀπηρητημένων
5 κατὰ τινὰ ἀλληλουχίαν ἀμεταποίητον, ὥστε καὶ ὁ μερίζων ταῦτα καὶ μὴ καθ' ἐν προτιθεὶς οὐκ ἔγωγε οἶμαι μὴ σοφιστικαῖς ταῦτα διαμερίζειν δεινότησιν. Ἡμεῖς δὲ ὅθεν ἐκβεβήκαμεν ἐπανέλθωμεν.

Ἁγίου Συμεὼν Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης (+1429), Τὰ ἅπαντα, Ἀθήνα 1882, σ. 267.

ς εἰρήνην ἀπὸ τοῦ	συνάγει εἰς ἓν, καθὼς καὶ ὁ Σωτὴρ ἠύχθη·
ἡ εἰρηνεύθη ἤδη	τοὺς βασιλεῖς, τοὺς ἐξουσιαστὰς καὶ τὸν
ς εὐσπλαγχνίας	στρατὸν, τοὺς συνάπτει αὐτῇ μὲ τὸν λαόν·
ἰνησε, διὰ τοῦτο	ἀλλ', ἐπειδὴ αὐτοὶ εἶναι τοῦ κοινοῦ ὑπερα-
ς ἀνωθεν εἰρήνης	σπισται καὶ δι' αὐτὸ τὸ κοινὸν ἀγωνίζον-
ψυχῶν ἡμῶν·	ται, διὰ τοῦτο καὶ χωριστὰ τοὺς μνημο-
ς μᾶς ἐπιβλέπει	νεύει, εὐσεβεῖς μόνον ὄντας. Ὅμως σκέ-
ς καὶ εἰρηνικόν,	πτου ὅτι καὶ ἐνταῦθα εἰς τὴν Συναπτὴν
τὴν σωτηρίαν.	καὶ εἰς τὰς μυστικὰς εὐχὰς τῆς ἱερουργίας
τὴν κοινὴν εἰρή-	καὶ εἰς τὰ Δίπτυχα, καὶ εἰς τὴν τελευταίαν
δ σύμπαντος κό-	εὐχὴν, ἣτις ὀπισθάμβωνος λέγεται, προ-
τοῦ Θεοῦ δίδε-	μνημονεύει ἡ Ἐκκλησία τοὺς ἀρχιερεῖς τε
εἴμεθα ὁλοκλή-	καὶ ἱερεῖς καὶ ὅλον τὸν κλῆρον, ἐπειτα
	ἐπιφέρει τοὺς βασιλεῖς· καὶ τοῦτο εἶναι

Γ.Α. Ράλλη καὶ Μ. Πότλη, *Σύνταγμα τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων*, Τόμος Πέμπτος, Ἀθήνα 1855, σ. 537.

Ὁ κανστρίσιος, θαστάζειν τὸ κανστρίον ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θυμιάματος, καὶ ἐνδύειν τὸν πατριάρχην ἐν τῇ θεῇ λειτουργίᾳ, καὶ ἵστασθαι ἐν τῇ **μυστικῇ εὐχῇ** καὶ προσέχειν τὰ παρ' αὐτῷ εὐλογοῦντα, καὶ κρατεῖν τὸ τοῦτου κοντάκιον, καὶ μι-

Κωνσταντίνου Πρεσβυτέρου καὶ Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων, *Τὰ σωζόμενα ἐκκλησιαστικὰ συγγράματα*, Τόμος Γ', Ἀθήνα 1866, σ. 11.

Ἐπειδὴ δὲ κατ' ἀνάγκην τῶν τοῦ πολέμου περιστατικῶν («πᾶν δὲ τὸ ἐξ ἀνάγκης παρανομούμενον αὐταναίρετον») ἀπεσιώπησαν τὸ μνημόσυνον, τί ἄλλο πλέον εἶχον μνημονεύειν εἰς τὸ ἐν πρῶτοις, εἰ μὴ τὸ πάσης ἐπισκοπῆς; Τοῦτο δὲ οὐ μόνον ἕκαστος τῶν ἀρχιερέων, ἀλλὰ καὶ πᾶς τις ἱερεὺς (ἐν τῇ μετὰ τὸ «ἐν πρῶτοις» **μυστικῇ εὐχῇ**) μνημονεύει καθ' ἑκάστην ἐπὶ τῆς θείας λειτουργίας τῶν μυστηρίων. Τί δὲ κυρίως ἐφρόνουν οἱ τῆς Ἑλλάδος ἀρχιερεῖς περὶ τοῦ